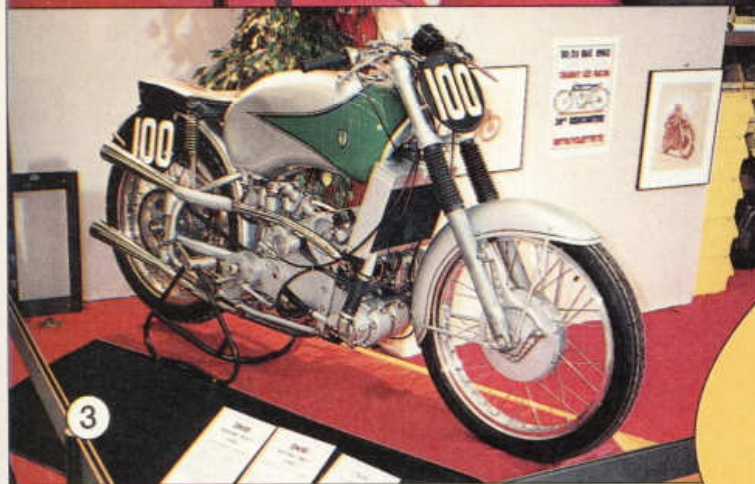

1

4

3

RÉTROM 1999

2

- 1) Znovuzrozený rekordní automobil Babs z roku 1927 s leteckým motorem V12 o objemu plných 27 litrů
- 2) Kuriozita s vrtulí: francouzská Hélice ročníku 1922 je plně provozuschopná
- 3) Závodní motocykl DKW KS-1 si dal v roce 1949 postavit jezdec Kurt Kuhnke a opatřil jej čtyřpístovým dvouválcem čtvrtlitrového objemu
- 4) Je to sice „jen“ replika, ale krásná: nová elektrická Jamais Contente
- 5) Klasická elegance z konce 30. let - kabriolet Lancia Astura s karoserií Pinin Farina
- 6) V expozici výstavního střediska CIA Pantin se nám nejvíce líbil rudý roadster Alfa Romeo 2900 B MM s karoserií Superleggera - vítěz Mille Miglia 1938

V čase předjaří si milovníci krásných aut a motocyklů dávají dostaveníčko v Paříži. Ani my jsme neodolali svodům už dvacátého ročníku výstavy Rétromobile.

pohyblivý svátek

Od 10. do 19. února patřila hala číslo 2 výstaviště u Versailleské brány motoristické historii a jejím fanouškům. Více než 250 vystavených vozidel - od motocyklů až po nákladáky, ale také náhradní díly a příslušenství, tisíce modelů v nejrůznějších měřítcích, metráky (nebo spíš tuny?) knih, časopisů a prospektů - to vše spolu s obvyklou přátelskou náladou osvětlenou tu a tam sklenkou šampaňského přilákalo do Paříže přes sto tisíc nadšenců ze všech koutů země galského kohouta i ze zahraničí. A věřte že potěší, když našinec uprostřed pestrého hemžení neplánovaně narazí na malíře Václava Zapadlíka a hned o den později na básníka a sběratele Petra Cincibucha.

Snažit se popsat všechna lákadla, jež nás na letošní výstavě Rétromobile zaujala, by bylo pošetilé a ani při nejlepší vůli bychom se nevešli do přiděleného rozsahu tří stránek SM. Alespoň letmo se tedy podíváme na některé zajímavosti, k jiným se ještě časem vrátíme na dvoustránce pravidelně věnované historii.

Rekordní Babs

Hvězdou první velikosti byl rekordní vůz Babs, impozantní stroj poháněný leteckým motorem V12 značky American Liberty o objemu plných 27 litrů, s nímž se počátkem března 1927 pokusil Parry Thomas získat nazpět titul nejrychlejšího muže na zemi, o který ho o měsíc dříve připravil jeho velký rival Malcolm Campbell, když na stroji Bluebird zaznamenal na letmém kilometru rychlost přes 281 km/h. Na pláži u Pendine v jižním Walesu však Thomasovi štěstí nepřálo: při šestém pokusu přiblížit se hranici 300 km/h praskl řetěz pohánějící pravé zadní kolo a zasáhl jezdce do hlavy tak, že byl na místě mrtev. Pochroumaný a neovládaný Old Babs ještě udělal poslední přemet a zůstal bezmocně ležet na písku.

Mechanici a Thomasovi přátelé tehdy stroj prokleli a rozhodli se jej pohřbit na místě havárie. Stalo se a monstrum zůstalo v písečném hrobě až do roku 1969, kdy se jeho exhumace ujal waleský nadšenec Owen Wyn-Owen. Vyproštění z vlhkého písku bylo jen prvním krokem na dlouhé cestě - až po osmi letech renovace mohutný dvánáctiválec znovu zaburácel a Old Babs se po půl století opět rozjel vlastní silou, i když ještě bez karoserie. Nyní je tento výjimečný automobil opět kompletní, včetně nově postavené hliníkové karoserie - původní se po vyproštění z písku doslova rozsykala.

Auto s vrtuli

Do kategorie úsměvných kuriozit patří vrtulový vůz francouzské značky

Hélica z roku 1922. Zkonstruoval jej Marcel Leyat, nadšenec toužící spojit leteckou a automobilovou techniku (v další fázi uvažoval i o létajícím automobilu). V jeho pařížské dílně údajně vznikly tři desítky vozů Hélica, z nichž se však dochovaly jen dva exempláře. Zvláštností tohoto 3,5 m dlouhého stroje není jen vzduchem chlazený letecký dvouválec pohánějící dvoulistou vrtuli, ale i karosérie připomínající trup letadla a také řízení nikoliv předních, ale zadních kol. Hélica prý dokáže uhanět rychlostí až 70 km/h - ovšem s patřičným zvukovým efektem, nemluvě o průvanu, který kolem sebe vytváří. Není bez zajímavosti, že prvním majitelem neobvyklého vozidla byl Jean - Pierre Peugeot ze slavné automobilové rodiny a na palubě Hélicy prý dokonce požádal o ruku svoji nastávající. Dnes vlastní vrtulovou raritu jeho vnuk, jenž ji dal zrenovat a znovu přihlásil do provozu, o čemž svědčí nejen poznávací značky, ale i nálepka na čelní skle.

Bez povšimnutí jsme ovšem nemohli minout ani archaicky vyhlížející vozidlo jménem Jamais Contente. Ne, nebyl to originál slavného elektromobilu, s nímž Camille Jenatzy koncem dubna 1899 jako první pokořil hranici 100 km/h, ale věrná a plně funkční replika, jež se zrodila na půdě technické univerzity ve francouzském Compiegne. Tvůrci repliky (vznikala od října 1992 do dubna 1994) měli úlohu o to snadnější, že původní Jenatzyho elektromobil odpočívá právě

hrála prim expozice, kterou připravil Bernard Salvat a jeho agiti Club du Motocyclettiste. Tématem byly zajímavé konstrukce víceválcových motocyklů, z nichž nejstarší byl unikátní francouzský Felix Millet ročníku 1897 s hvězdicovým pětiválcem o objemu 1,9 litru umístěným uvnitř zadního kola. Fanoušci jednostopé historie měli oči navrch hlavy při prohlídce klasických čtyřválců FN, Henderson, Cleveland, Nimbus a Indian, nejnáročnější jen vzdychali před britským závodním půllitrem AJS V4 ročníku 1939 s kompresorem, nebo před o deset let mladší německou závodní dvěstěpadesátkou DKW KS-1, kterou si dal postavit jezdec Kurt Kuhnke s použitím unikátního dvouválce se dvěma klikovými hřídeli a dvěma páry protiběžných pístů.

Příznivci americké klasiky nejvíce vychutnávali pohled na čtyřválcový Indian 401 ročníku 1929 (i když měl tehdy potíže s vibracemi, jež se přenášely do rámu) a také na červené spřežení z válečného roku 1941 (ale v civilní červené barvě): mohutný čtyřválcový motocykl Indian 441 spojený s úhledně zaobleným sajdkárem Goulding.

Rychlá elegance

Vraťme se ale zpátky na čtyři kola a nahlédněme třeba do expozice belgické firmy Classic Car Associates, jež nabízela na prodej vsutku vzácné kousky. Vedle supersportovního

OBILE

v muzeu v Compiegne. Necelý měsíc před otevřením výstavy si repliku Jamais Contente vyzkoušeli na okruhu v Monthléry redaktoři pařížského časopisu Auto Passion. Hravě dosahovali rychlostí nad 80 km/h a nebyť mrazivého počasí, jež nesvědčilo akumulátorům, zřejmě by zopakovali Jenatzyho rekordní výkon (tedy přes 105 km/h).

V jedné stopě

Rétromobile má už tradičně bohatou motocyklovou část, v níž i letos

kupé Ford GT 40 ročníku 1965 s osmiválcem 4,7 litru a o rok staršího závodního kupé Simca Gordini s dvoulitrovým motorem nás nejvíce zaujal mohutný čtyřmístný kabriolet Lancia Astura čtvrté série z roku 1939 s třílitrovým osmiválcem a navýsost elegantní karosérií od firmy Pinin Farina.

Mimořádné potěšení pro oči i duši poskytoval i stánek CIA výstavního střediska v Pantinu na severovýchodním okraji Paříže. Jeho šéf Hervé Ogliastro převzal už vloni i kontrolu nad společností Rétromobile, a tak Marc

RÉTROMOBILE 1995

Nicolosi a jeho tým pracují spolu s CIA v úzkém tandemu. Středobodem expozice byl elegantní kabriolet Bentley Mk VI ročníku 1947, který v poněkud těžkém barokním stylu oblékla pařížská karosárna Franay. V sezóně 1948 černý kabriolet vyhrál několik soutěží elegance a je mimo jiné zajímavý tím, že na jeho čalounění spotřebovali kůže 1250 bolivijských žab!

Upřímně řečeno nás více potěšil pohled na rudý závodní spider Alfa Romeo 2900 B MM s třilitrovým osmiválcem a dvoumístnou karoserí Superleggera od firmy Touring. V roce 1938 s ním Biondetti a Stefani vyhráli legendární klání Mille Miglia, když na zmoklé trati dosáhli průměrné rychlosti přes 135 km/h. Hned vedle se tyčil další vítězný stroj z Mille Miglia: mohutný bílý Mercedes-Benz SSKL s přeplňovaným sedmilitrovým šestiválcem, který k italského vítězství v sezóně 1931 dovedl Rudí Caracciola. Do třetice jsme mohli obdivovat i spider Lancia D 24 ročníku 1954 s karoserí Pininfarina - s ním na Mille Miglia triumfoval Alberto Ascari.

Na zemi i na vodě

Řadu atraktivních vozů jako obvykle přivezli na Rétromobile zástupci americké sbírky Blackhawk. Impozantní černý Chrysler Thunderbolt ročníku 1941 se zakrytými koly a odklápěcí kovovou střechou, otevřený Mercedes s člunovitou karosérií z roku 1911, kterou si u pařížské karosárny Labourdette nechal postavit pan Stetson, šéf slavné kloboučnické firmy, ale také prototyp sportovního vozu Oldsmobile F 88 ročníku 1954, který se mohl stát - ale nestal - konkurentem Chevroletu Corvette. Sportovní F 88 byl na prodej stejně jako opodál stojící stříbrný Adler Trumpf ročníku 1939, přísně aerodynamicky tvarované kupé karosované firmou Veiter v Bad Canstattu podle návrhu, který dodal proslulý průkopník automobilové aerodynamiky, švýcarský stylista Paul Jaray (1889 - 1974). Kupé se čtyřválcovým motorem 1,5 litru pohánějícím přední kola má trubkový prostorový rám a povrchové panely karosérie z hliníkového plechu. Údajně vzniklo celkem ve čtyřech exemplářích, přičemž vystavený vůz má být jeden z těch, které startovaly v poslední předválečné čtyřadvacetihodinovce v Le Mans.

Zpestřením letošní výstavy byla samostatná expozice historických vodních kluzáků, ďábelských strojů vybavených obvykle motory slavných automobilových a leteckých značek. Jedničkou byl rudý stroj s označením Arno XI: poháná jej dvanáctiválec Ferrari o objemu 4,5 litru a výkonu 550 koní (přes 400 kW) a v roce 1953 s ním Achille Castoldi překonal světový rekord na vodě úctyhodnou rychlostí 241,7 km/h.

7

Francouzská rendez - vous

Rétromobile - to je především místo tisíců plánovaných i neplánovaných setkání. Jako magnety přitahují příchozí stánky jednotlivých značkových klubů - samozřejmě především francouzských. Příznivci značky Citroen si připomněli nejen to, že slavná DS letos oslaví už čtyřicáté narozeniny a kupé SM pětadvacetiny (byla vystavena i dálniční hlídková verze pro četnictvo), ale také skutečnost, že od 18. do 20. srpna 1995 proběhne v Clermont-Ferrandu ve střední Francii už desáté světové setkání milovníků značky s dvojitým šípem (ICCCR - tedy International Citroen Car Club Rally). Coby poutač na tuto akci výborně posloužil malý kabriolet Citroen C 3 ročníku 1922, do něhož organizátoři posadili Bibendum - nafukovacího maskota značky Michelin.

Rozsáhlá expozice značky Renault, kterou spolu s kluby připravilo oddělení Patrimoine Renault mateřské automobilky, se nesla v duchu oslav třicátých narozenin populární „šestnáctky“, přičemž k vidění byly nejen téměř neznámé prototypy z konce 50. a počátku 60. let, jež Renaultu 16 předcházely, ale také dvě verze kupé, které se nikdy nedočkaly sériové výroby. Přehlídku doplňovaly sportovní vozy Lotus Europe a Alpine A 310 - i ony měly s R 16 společné srdce, tedy motor.

Stánek Aventure Peugeot připomínal především třicetiny Peugeotu 204, ale také čtyřicetiny typu 403 (byl to první vůz značky navržený studiem Pininfarina) a dvacetiny prostorného sedanu 604 s motorem V6, nemluvě o mnoha dalších atraktivních exponátech, včetně archaických vozidel z konce minulého století. Zahanbit se ovšem, nedali ani příznivci dalších francouzských značek - zejména Facel-Véga, Hotchkiss, Matra, Panhard a Simca, takže chvillemi člověk nevěděl, co má obdivovat dřív.

Text a foto JAN TUČEK

8

9

7) Na prodej byl i tento vzácný aerodynamický Adler Trumpf, který v roce 1939 startoval v Le Mans

8) Americká sportovní elegance z roku 1954: prototyp Oldsmobile F 88

9) Na stánku milovníků velkých vozů Simca přitahoval pozornost prostorný sedan Versailles ročníku 1955 s motorem V8 o objemu 2,3 litru